

แนวความคิดหลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรม ทางการวิจัยนาฏศิลป์¹

CONCEPT AFTER IN THE CREATION OF A DANCE REFLECTING ETHICS IN DANCE RESEARCH

ลักขณา แสงแดง / LUCKANA SAENGDANG

สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEGREE OF DOCTOR OF FINE AND APPLIED ARTS PROGRAM, FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY

นราพงษ์ จรัสศรี / NARAPHONG CHARASSRI²

ศาสตราจารย์วิจัย / จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RESEARCH PROFESSOR, CHULALONGKORN UNIVERSITY

Received: December 27, 2018

Revised: March 18, 2019

Accepted: March 20, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ประกอบไปด้วย ข้อมูลทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ในชั้นเรียน การสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการวิจัย สื่อสารสนเทศ และเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่ให้ความสำคัญกับแนวความคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลการวิจัยพบว่าแนวความคิดที่ได้หลังจากสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์งานใหม่มี 10 ประการ โดยการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยเป็นสาระสำคัญอันดับแรก ภายหลังจากการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ รองลงมาคือการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ การคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสรรค์ เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ การคำนึงถึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏศิลป์ การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ การคำนึงถึงศิลปะการละครกับการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงทฤษฎีด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ รวมทั้งการคำนึงถึงการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะ ตามลำดับ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

คำสำคัญ: จริยธรรมการวิจัย นาฏศิลป์สร้างสรรค์ การลักลอกงานวิชาการ การละเมิดจริยธรรมการวิจัยนาฏศิลป์ นาฏศิลป์

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์” หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ (นาฏศิลป์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ศาสตราจารย์ ดร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

This research article is a part of Doctor of Fine and Applied Arts research entitled, “The Creation of a Dance Research”, aimed to clarify the concept behind the creation of a dance reflecting ethics in dancing. This study was completed by creative and qualitative methodology. The data was collected by analyzing with previous research, expert interviewing and relevant respondents including self-experiences, observation and class seminar about ethics in research, multimedia and also artist standards. These ideas could lead to the creation of dance with hidden concepts.

The research results indicated that the creation of dance a dance reflecting ethics in dance had paid much attention to the creation of new styles with ethic research as the priority, then reflecting ethic in dance followed by ethic concept, creativity for whoever correlated with Thai dancing, social reflection, creative style, post-modern dance, drama performance and Thai dancing, uniqueness, dance theory, the art of playing music and visual art and also artistic performance based respectively. Consequently, the results were closely correlated with all research objectives.

Keywords: Ethics In Dance Research, Creative Dance, Plagiarism, Poor Ethics In Dance Research, Dance

บทนำ

จริยธรรมประกอบไปด้วยคำทั้งสองคำ คือ จริย หมายถึง ความประพฤติที่พึงประสงค์ และคำว่า ธรรม หมายถึง ความประพฤติดี คุณความดี ความชอบ (ประทีป ฉัตรสุรางค์; ภทรียา กิจเจริญ และดรุณี ภูขาว, 2559: 3) ในขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พุทธศักราช 2554 ได้ให้คำนิยามไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศิลธรรม หรือกฎศีลธรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554: ออนไลน์) นอกจากนี้สาโรช บัวศรี ได้ให้คำนิยามไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยา และปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม เป็น แนวทางการประพฤติในสิ่งที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม และตนเอง (สาโรช บัวศรี, 2552 อ้างถึงใน ประทีป ฉัตรสุรางค์ และคณะ, 2559: 3)

ทั้งนี้ สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาด้าน จริยธรรมเป็นปัญหาสำคัญ แม้ว่าปัญหาด้านจริยธรรมเป็น ปัญหาที่ยากจะแก้ไข หรืออาจสายเกินไปที่จะแก้ไข แต่ก็มีความจำเป็นต้องแก้ไข เพราะเป็นเรื่องที่ทุกคนควร จะร่วมมือกันทำ ทั้งนี้เพราะปัญหาด้านจริยธรรมจะส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคมในทุก ๆ ด้าน จนอาจลุกลามกลายเป็น ปัญหาระดับสังคม ประเทศชาติ และหมู่วมวลมนุษยชาติได้ ในที่สุด

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้มุ่งเน้นให้มีการ ผลิตผลงานวิจัยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักถึงมีใช่ว่าจำนวนของงานวิจัยที่มีแนวโน้ม เพิ่มมากขึ้น หากแต่เป็นคุณภาพของผลงานนั้น ซึ่งสิ่งที่จะ ทำให้ผลงานดังกล่าวมีคุณภาพที่สมบูรณ์และทรงคุณค่าทาง ภูมิปัญญาอย่างแท้จริง คือ จริยธรรมทางการวิจัย ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “ธรรมหรือกฎที่เป็นข้อ ประพฤติปฏิบัติ สำหรับการสืบค้น ค้นคว้า สอบสวน รวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิธีการหรือขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ได้ มาซึ่งคำตอบ โดยผ่านกระบวนการตามหลักของการวิจัยที่ ดี” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2560: 12) ซึ่งสอดคล้องกับสถาบัน การศึกษาที่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนทางด้าน นาฏยศิลป์ ต่างก็มุ่งเน้นให้มีการผลิตผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของงานสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์ และการวิจัย ในรูปแบบเอกสาร แต่กลับมิได้มุ่งเน้นในการสร้างความ ตระหนักเรื่องจรรยาบรรณของผู้วิจัยที่ดีควบคู่กันไป ซึ่งอาจ ทำให้ประเด็นเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์นั้น ถูกละเลยไป ทั้งในมุมมองของผู้วิจัย ผู้ประเมิน ตลอดจนผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทุกภาคส่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญ สำคัญกับเรื่องของจริยธรรมทางการวิจัย มีความสำคัญอย่าง มากต่อการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์แขนง

ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ก็ถือว่าเป็นอีกหนึ่งด้านของงานศิลปะที่แวดวงวิชาการต้องตระหนัก และให้ความสำคัญเทียบเท่ากับศิลปวิทยาการอื่น ๆ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่จัดการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ในระดับปริญญาบัณฑิต มีการจัดรายวิชาเกี่ยวกับการวิจัยทางนาฏศิลป์โดยตรง หรือรายวิชาที่เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยทางนาฏศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการขั้นตอน และลงมือปฏิบัติการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ นอกจากนี้อีกหลายสถาบันที่จัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องผ่านการนำเสนอผลงานนิพนธ์ที่เรียกว่าวิทยานิพนธ์ เพื่อใช้ขอสำเร็จการศึกษา หรือแม้แต่ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จะต้องขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น ซึ่งต่างก็ต้องอาศัยผลงานวิจัยเป็นหนึ่งในผลงานที่ใช้ประกอบการพิจารณาด้วยเช่นกัน

แต่ในขณะที่เดียวกันจะเห็นได้ชัดเจนว่า แวดวงวิชาการด้านนาฏศิลป์กลับมุ่งเน้นแต่จำนวนผลผลิตของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่เพิ่มมากขึ้น แต่กลับมิได้มุ่งเน้นในการสร้างความตระหนักเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ควบคู่กันไป ส่งผลให้สภาพปัญหาของการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ยังสามารถพบเห็นได้อยู่เป็นระยะ ทั้งจากที่เกิดจากความตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจ ส่วนหนึ่งก็คือการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับบทลงโทษของผู้ละเมิดจริยธรรมการวิจัย หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการคัดลอกทางวิชาการ (Plagiarism) อันเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรมการวิจัย โดยมีการนำเสนอข่าวออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอีกจำนวนไม่น้อยที่รู้จักเฉพาะวงจำกัดเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยก็มีประสบการณ์โดยตรงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์อีกด้วย ทั้งนี้ ประเด็นอันน่าสนใจที่เกิดขึ้นจากการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์นั้นพบว่า (นราพงษ์ จรัสศรี. 2560) สาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ทั้งสิ้น 10 ประการ ได้แก่ ระบบอาวุโส ระบบพวกพ้องผลประโยชน์ส่วนตน การเกรงกลัวต่ออำนาจที่เหนือกว่า การทำผิดกระบวนการ การละเมิด การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลเพื่อประโยชน์อันมิชอบในงานวิจัย การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่มี

อิทธิพล การใช้พื้นที่ในงานวิจัยเพื่อทำลายผู้อื่น และการละเว้นหน้าที่ของกรรมการ

จากความสำคัญของสภาพปัญหาจริยธรรมทางการวิจัย และผลการวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ดังที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดแนวทางในการนำประเด็นดังกล่าวมาสร้างสรรค์เป็นผลงานนาฏศิลป์ โดยพิจารณาด้านการออกแบบองค์ประกอบการแสดง และการค้นหาแนวความคิดที่ได้ภายหลังจากการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ อีกทั้งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ระดับดุษฎีบัณฑิตในประเทศไทยนั้นพบว่า ยังไม่ปรากฏการนำแนวคิดเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์มาใช้เป็นเครื่องมือที่สะท้อนสภาพปัญหาของสังคมการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก่อน ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ครั้งนี้จึงเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือทางศิลปะที่จะช่วยกระตุ้นเตือนสะท้อน และเปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มผู้ชม เช่น นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ได้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ที่อาศัยผลงานศิลปะเป็นตัวขับเคลื่อนและนำเสนอ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างเกราะกำบังทางวิชาการ และให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตระหนักรู้การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการเปิดมุมมองใหม่ ๆ ต่อแวดวงการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์อีกด้วย

ดังนั้นวงการศึกษาด้านนาฏศิลป์ควรตระหนักรู้ถึงปัญหา แสวงหาแนวทางป้องกัน ตลอดจนการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้นักวิจัยหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานได้สร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่วงการนาฏศิลป์สืบต่อไป โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหาแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดของกระบวนการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยเรื่องนี้อาศัยรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้จากศาสตร์หลากหลายแขนงด้วยกัน ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย คือ 1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย 3) การสังเกตการณ์หรือการสำรวจภาคสนาม 4) การวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ 5) การตรวจสอบและปรับปรุงผลงานนาฏศิลป์ และ 6) การนำเสนอผลงานนาฏศิลป์สู่สาธารณชน และการวิพากษ์ผลงานอย่างอิสระ

2. เครื่องมือการวิจัย งานวิจัยนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ การวิจัยนาฏศิลป์ จริยธรรมทางการวิจัย จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ จริยศาสตร์ประยุกต์กับประเด็นปัญหาจริยศาสตร์เรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์และการลอกเลียนผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ จรรยาบรรณนักวิจัย ผลงานนาฏศิลป์ และศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เป็นต้น

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งการสัมภาษณ์ในเชิงลึกแบบเดี่ยว และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนาฏศิลป์

2.3 การสำรวจข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการสัมมนาในชั้นเรียน เรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ในรายวิชาการบริหารจัดการทางศิลปกรรม จัดโดย นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ (นาฏศิลป์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นจริยธรรมทางการวิจัย

2.4 สื่อสารสนเทศอื่นๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาสื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอประเด็นจริยธรรมในแง่มุมต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ อาทิ วิกิพีเดีย และสื่อออนไลน์ เป็นต้น

2.5 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ศิลปิน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย การสำรวจข้อมูลภาคสนาม และแบบสอบถาม

4. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562

5. การสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ผลงาน ผู้วิจัยมีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ผลงาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ทดลองและปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลงานนาฏศิลป์จากการทดลองและปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานรวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง

5.2 การตรวจสอบผลงาน การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ มีขั้นตอนการตรวจสอบผลงานจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ด้วยการประเมินผลงาน การนำเสนอข้อคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุงผลงาน เพื่อนำมาพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.3 การจัดแสดงผลงานและนิทรรศการ ผู้วิจัยได้จัดการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ และนิทรรศการต่อสาธารณชน ตลอดจนมีการประเมินผลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์อีกด้วย

5.4 การประเมินผล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์มาทำการประเมินวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลที่ได้มาจากแบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาศัยองค์ความรู้จากผลการวิจัยของนราพงษ์ จรัสศรี เรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ เมื่อปี พ.ศ. 2560 ที่ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์มาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย ร่วมกับการศึกษาประเด็นของการลักลอกทางวิชาการ (Plagiarism) และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยพบว่าแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ควรคำนึงถึงความสำคัญในการออกแบบผลงานในอนาคต ซึ่งจำแนกออกเป็น 10 ประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย

ในการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย เหตุเพราะประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอันดับแรกที่นักวิจัยและนักวิชาการต้องตระหนักอย่างยิ่ง อันเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนความก้าวหน้าทางวิชาการของศาสตร์ต่าง ๆ โดย ธรากร จันทนะสาโร ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย ภายหลังจากการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ไว้ว่า “การคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย เป็นประเด็นสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ที่ผู้วิจัยจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้ชม อย่างน้อยก็เป็นการดีแม้ว่าผลเสียที่เกิดขึ้นเป็นเช่นไร เพื่อกระตุ้นให้สังคมทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้กลับมาตระหนักเรื่องนี้อย่างจริงจัง ป้องกัน หาทงออก และการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง” (ธรากร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์. 25 ตุลาคม 2561) ในขณะเดียวกัน ดียนยา ภูติพันธุ์ ได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันไว้ว่า “จริยธรรมและจรรยาบรรณในงานวิจัยทางศิลปกรรมมีความสำคัญมากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องหมาย

แสดงถึงการเป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีแล้ว ยังสะท้อนถึงการให้เกียรติต่อตนเอง และผู้ร่วมสายอาชีพด้วย และยังส่งผลถึงอนาคต และการดำรงอยู่ของสายอาชีพทางศิลปกรรมนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ” (ดียนยา ภูติพันธุ์, อ้างถึงใน นราพงษ์ จรัสศรี, 2560: 38)

ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งของการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าปัจจุบันกระแสเรื่องการตื่นตัวต่อเรื่องการลักลอกงานวิชาการ (Plagiarism) เริ่มขยายเป็นวงกว้างมากขึ้น อีกทั้งยังมีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกลงโทษจากผลของการลักลอกงานวิชาการ ทั้งจากสื่อในประเทศและสื่อต่างประเทศ และอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีการเผยแพร่ข่าวสารสู่สาธารณชน แต่รับรู้กันอยู่อย่างจำกัดในวงแคบ ประเด็นนี้จึงเป็นการอธิบายได้ว่า ภายหลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ชมต่างก็ตระหนักถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง ทั้งในฐานะของผู้ถูกละเมิดและผู้ละเมิด ทั้งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

แนวคิดเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย จึงเป็นภาพสะท้อนสำคัญของผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ โดยนำเสนอผ่านองค์ประกอบสำคัญทางด้านนาฏยศิลป์ คือ บทการแสดง กล่าวคือ ในส่วนของบทการแสดง ผู้วิจัยมีการนำเสนอเนื้อหาหรือปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ผ่านโครงเรื่องที่แบ่งออกเป็น 2 องก์ คือ องก์ที่ 1 สัมมนาเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ และองก์ที่ 2 คำสาป ในขณะที่ลีลานาฏยศิลป์นั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่อิงมาจากบทการแสดง โดยสะท้อนถึงผลกระทบที่เกิดจากการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ รวมทั้งการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาจริยธรรมทางการวิจัยเรื่อง การลักลอกงานวิชาการ (Plagiarism) นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 87 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัย เป็นสาระสำคัญอันดับแรกภายหลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์

ทั้งนี้จริยธรรมทางการวิจัยกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้มีประเด็นสำคัญที่แตกต่างกันกล่าวคือ จริยธรรมทางการวิจัยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณนักวิจัยตามที่สำนักงานคณะ

กรรมการวิจัยแห่งชาติได้กำหนดไว้ แต่ในส่วนของจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์คือ ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ทั้ง 10 ประการ ซึ่งผู้วิจัยจะได้อธิบายไว้ในลำดับต่อไป

2) การคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ เหตุเพราะประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะประเด็นเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ คือ แรงบันดาลใจของผู้วิจัยจากสิ่งเร้า ซึ่งก็คือผลการวิจัยจากงานวิจัยเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยผลการวิจัยได้ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ 10 ประการ ได้แก่ ระบบอาวุโส ระบบพวกพ้อง ผลประโยชน์ส่วนตัว การเกรงกลัวต่ออำนาจที่เหนือกว่า การทำผิดกระบวนการ การละเมิด การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลเพื่อประโยชน์อันมิชอบในงานวิจัย การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอิทธิพลการใช้พื้นที่ในงานวิจัยเพื่อทำลายผู้อื่น และการละเว้นหน้าที่ของกรรมการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำปัจจัยดังกล่าวทั้ง 10 ประการมาใช้เป็นแนวทางในการค้นหารูปแบบการแสดง ผ่านกระบวนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ โดยการออกแบบองค์ประกอบในการแสดง ได้แก่ การออกแบบการแสดง และการออกแบบลีลานาฏศิลป์ เป็นต้น กล่าวคือ ในส่วนของบทบาทการแสดง ผู้วิจัยมีการนำเสนอเนื้อหาหรือปัจจัยสำคัญทั้ง 10 ประการที่มีต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผ่านโครงเรื่องที่แบ่งออกเป็น 2 องก์ คือ องก์ที่ 1 สัมมนาเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ และองก์ที่ 2 คำสาป ในขณะที่ลีลานาฏศิลป์นั้นผู้วิจัยได้นำเสนอลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่อิงมาจากบทบาทการแสดง โดยสะท้อนถึงเหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ซึ่งการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ในครั้งนี้จะเป็นการนำร่องการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่ผนวกแนวความคิดทางด้านจริยธรรมและศิลปกรรมศาสตร์เข้าไว้ด้วยกัน

ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของจริยธรรมในการวิจัยทางด้านนาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ธีรกร จันทนะสาโร ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ภายหลังจากการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ไว้ว่า “งานวิจัยด้านนาฏศิลป์มักเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเอกสารการสัมภาษณ์นาฏศิลป์หรือเป็นการผลิตงานแสดง ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพปัญหาการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยของศาสตร์แขนงอื่น ๆ ดังนั้นต้องเป็นการนำเสนอหรือชี้ให้เห็นผลเสีย หรือการลงโทษ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเพื่อกระตุ้นเตือนมิให้การละเมิดนั้นเป็นเรื่องปกติวิสัยของสถาบันอุดมศึกษา” (ธีรกร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์. 25 ตุลาคม 2561) ในขณะที่เดียวกัน ณรงค์ คุ้มมณี ได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันไว้ว่า “ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการวิจัย เพราะหากผู้วิจัยทุกคนมีความรับผิดชอบ ไม่ลักลอกงานของผู้อื่นไปเป็นของตนเองนั้น ก็จะเป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ให้ก้าวหน้าต่อไป” (ณรงค์ คุ้มมณี, อ้างถึงใน นราพงษ์ จรัสศรี, 2560: 42) นอกจากนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ไว้ว่า “จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์เป็นเสมือนหนึ่งแผนที่สำหรับใช้แนวทาง เพื่อตรวจสอบหรือชี้วัดถึงพัฒนาการขององค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นหลักสากล” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2560: 67) กล่าวคือ จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อวงการศึกษาศาสตร์ของประเทศชาติ ในฐานะดัชนีชี้วัดความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งควรมีการเผยแพร่จริยธรรมในการวิจัยทางด้านนาฏศิลป์สู่สาธารณชน โดยการใช้องค์ความรู้แบบสหสาขาวิชา รวมทั้งมีหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถนำการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ออกเผยแพร่สู่ระดับสากลบนเวทีนานาชาติ ให้สาธารณชนสามารถเข้าใจได้ด้วยลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวผ่านงานนาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 79 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่งภายหลังจากการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

3) การคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสรรค์ เพื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์

ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสรรค์ เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ ทั้งนี้การแสดงสร้างสรรค์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ คือ ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการแสดงสร้างสรรค์ที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะ ที่มีได้คำนึงถึงความบันเทิงหรือผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แต่อย่างใด ดังนั้นคุณค่าของงานศิลปะเพื่อศิลปะจึงให้ความสำคัญกับเรื่องความคิดสร้างสรรค์เป็นหลัก ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ชมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ อาทิ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นต้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้งานนาฏศิลป์ชุดนี้เป็นสื่อทางความคิดเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ เพื่อสื่อสารเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยนาฏศิลป์ในแวดวงวิชาการด้านนาฏศิลป์โดยตรง ได้แก่ นักวิจัย นักวิชาการ อาจารย์ นิสิต และนักศึกษาทุกระดับชั้นปริญญา ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันสถานการณ์การศึกษาต่าง ๆ ที่มีหลักสูตรการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ในประเทศไทย มีการผลิตผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักถึงมิใช่จำนวนของงานวิจัย และผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น หากแต่เป็นคุณภาพของผลงานนั้น ซึ่งก็คือจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ อันเป็นสิ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ควรตระหนักและให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย

ทั้งนี้ ธารกร จันทนะสาโร ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสรรค์ เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ภายหลังจากการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไว้ว่า “งานสร้างสรรค์นี้ ควรจะสะท้อนภาพลักษณ์โดยตรงต่อผู้ที่ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ทั้งที่เป็นครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา หรือนาฏศิลป์ปิน โดยเฉพาะการนำเสนอประเด็นเรื่องการละเมิดจริยธรรม มาใช้ในการออกแบบงานนาฏศิลป์ เพราะด้วยสาระที่เป็นด้านลบแต่นำมาใช้สร้างงานศิลปะ จึงได้ผลงานศิลปะที่มีพลังด้าน

บวก ในการแสดงออกของศิลปะเข้าไปผสมผสาน” (ธารกร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561) ในขณะเดียวกัน นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันไว้ว่า “งานสร้างสรรค์นี้ควรสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งที่ศึกษาในงานวิจัย ยกตัวอย่างเช่น หากเป็นการบิดเบือนข้อมูลที่ได้จากวิจัย หรือการเขียนข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงในงานวิจัย จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจผิดได้” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, กันยายน 2561) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยดังกล่าวทั้ง 10 ประการ ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยเรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี มาใช้เป็นแนวทางในการค้นหารูปแบบการแสดงผ่านกระบวนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ โดยการออกแบบองค์ประกอบในการแสดง ได้แก่ การออกแบบบทการแสดง และการออกแบบลีลานาฏศิลป์ เป็นต้น กล่าวคือ ในส่วนของบทการแสดง ผู้วิจัยมีการนำเสนอเนื้อหาหรือปัจจัยสำคัญทั้ง 10 ประการที่มีต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผ่านโครงเรื่องที่แบ่งออกเป็น 3 ฉาก ตามแนวคิดในการออกแบบการแสดงสร้างสรรค์ โดยนำแนวคิดการออกแบบบทการแสดงแบบภาพปะติด หรือ คอลลาจ (Collage) ซึ่งผู้วิจัยได้ร้อยเรียงภาพการแสดงแต่ละฉากให้มีความต่อเนื่องกัน อาทิ ฉากการแสดงเบิกโรงออกแขกในช่วงการเปิดงานสัมมนา ฉากการสัมมนาทางวิชาการเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ฉากการประกวดนางงามมิสจริยธรรม ฉากกระบี่กระบอง และจบลงด้วยฉากของการสาปแช่ง ในขณะที่ลีลานาฏศิลป์นั้นผู้วิจัยได้นำเสนอลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่อิงมาจากบทการแสดงในแต่ละฉาก โดยสะท้อนถึงเหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 65 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสรรค์ เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่งภายหลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

4) การคำนึงถึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏศิลป์

ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการ

หนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การคำนึงถึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏยศิลป์ ซึ่งในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการสะท้อนสภาพสังคมไทยในปัจจุบันเรื่องปัญหาด้านจริยธรรมในบริบทของสังคมไทยด้านการศึกษากลับมาเป็นปัญหาสำคัญ ทั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นในประเด็นปัญหาจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ เพราะจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อวงการศึกษาด้านนาฏยศิลป์ของประเทศชาติ แต่กลับพบว่ามีการทุจริตเกี่ยวกับการกระทำความผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ การคัดลอกงานวิชาการและวรรณกรรม โดยที่ไม่มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูล (Plagiarism) การบิดเบือนข้อมูล และการใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เป็นต้น ตามที่ผลการวิจัยเรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ 10 ประการ อันเป็นการนำเสนอประเด็นใหม่ที่สะท้อนสภาพสังคมของแวดวงวิชาการในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ได้แก่ การมีอยู่ของระบบอาวุโสแบบไทยโบราณในสังคมไทยปัจจุบัน การมีระบบพวกพ้องในองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยทางนาฏยศิลป์ การคาดหวังผลประโยชน์จากบุคคลหรือองค์กรใด ๆ จนทำให้เกิดการทำงานวิจัยที่มีผลเบี่ยงเบนที่เอื้อประโยชน์กับตัวบุคคลหรือองค์กรนั้น ๆ การเกรงกลัวในอำนาจที่เหนือกว่าในสังคมไทย การนำระเบียบวิธีวิจัยมาสวมใส่กับงานที่ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากกรรมวิธีของการวิจัย การเอางานของผู้อื่นมาเป็นงานของตน โดยที่ไม่ขออนุญาต และไม่มีการอ้างอิง การมีพฤติกรรมของการเขียนข้อมูลไม่ครบ โดยการจงใจสร้างข้อมูลเท็จ ตลอดจนการเลือกเผยแพร่ข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่มีอิทธิพลมากกว่า เนื่องมาจากการเกรงกลัวต่ออิทธิพล ดังนั้นแนวคิดเรื่องการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏยศิลป์ จึงเป็นภาพสะท้อนสำคัญอีกประการหนึ่งของผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ โดยนำเสนอผ่านองค์ประกอบสำคัญทางด้านนาฏยศิลป์ คือ บทการแสดง และลีลานาฏยศิลป์ ในส่วนของบทการแสดง ผู้วิจัยมีการนำเสนอเนื้อหาหรือปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ผ่านโครงเรื่องที่แบ่งออกเป็น 2 องค์ คือ องค์ที่ 1 สัมมนาเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ และองค์ที่ 2 คำสาปซึ่งบทการแสดงได้สะท้อนถึงความต่างพร้อมทางวิชาการที่

เกิดขึ้นจริงในแวดวงวิชาการทางด้านนาฏยศิลป์ จากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระทำความผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ในขณะที่ลีลานาฏยศิลป์นั้นผู้วิจัยได้นำเสนอลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่อิงมาจากบทการแสดง โดยสะท้อนถึงผลกระทบที่เกิดจากการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 59 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่ประเด็นเรื่องการคำนึงถึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏยศิลป์เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจากการสร้างสรรคงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ทั้งนี้ ณรงค์ คุ่มมณี ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการคำนึงถึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏยศิลป์ไว้ว่า “นาฏยศิลป์ที่มุ่งเน้นเรื่องสภาพสังคม มักจะเป็นงานศิลปะที่เข้าถึงผู้ชมส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่อง ความคิดเห็นหรือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ หรือมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ” (ณรงค์ คุ่มมณี, 2559: 140) นอกจากนี้ ธีรกร จันทนะสาโร ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันไว้ว่า

สภาพสังคมที่เกิดขึ้น ควรเป็นสังคมในแวดวงการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์เป็นสำคัญ เมื่อการแสดงเสร็จสิ้น เหล่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็บังควรศึกษาด้านนาฏยศิลป์ต้องตระหนักรู้ ตื่นตัว และหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยด้านนาฏยศิลป์มากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างมาตรการป้องกัน บทลงโทษ และผลเสียที่มีได้ส่งผลกระทบต่อผู้ใดผู้หนึ่งเท่านั้น แต่ผลเสียดังกล่าวมีผลต่อมาในระยะยาว และยิ่งปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี การเสาะหาข้อมูล หรือการถูกเปิดเผยข้อมูล จึงไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปได้ยากอีกต่อไป สังคมการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นรากฐานที่มั่นคงในเรื่องนี้ (ธีรกร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

ดังนั้นวงการศึกษาด้านนาฏยศิลป์ควรตระหนักรู้ถึงปัญหา แสวงหาแนวทางป้องกัน ตลอดจนการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้นักวิจัยหรือ

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ได้สร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่วงการนาฏศิลป์สืบต่อไป โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

5) การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์

ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรคผลงาน คือการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ โดยพิจารณาว่าความคิดสร้างสรรค์มีความจำเป็นอย่างไรในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งนับเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์พึงมีนับตั้งแต่การหาแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งเร้าต่าง ๆ การค้นหารูปแบบการแสดง การค้นหาแนวความคิดที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ การปฏิบัติการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ ตลอดจนแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกประเด็นที่สะท้อนสภาพสังคม เรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ มานำเสนอผ่านองค์ประกอบด้านบทการแสดง ผ่านการนำเสนอการแสดงตามแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ เริ่มจากองค์ที่ 1 สัมมนาเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำเสนอการแสดงในรูปแบบของงานสัมมนา เริ่มด้วยการแสดงเบิกโรงเป็นปฐมฤกษ์ในการจัดงานสัมมนา ต่อด้วยการสัมมนาเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ จากประเด็นอันน่าสนใจจากงานวิจัยเรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ทั้งสิ้น 10 ประการ ได้แก่ ระบบอาวุโส ระบบพวกพ้องผลประโยชน์ส่วนตน การเกรงกลัวต่ออำนาจที่เหนือกว่า การทำผิดกระบวนการ การละเมิด การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลเพื่อประโยชน์อันมิชอบในงานวิจัย การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอิทธิพล การใช้พื้นที่ในงานวิจัยเพื่อทำลายผู้อื่น และการละเว้นหน้าที่ของกรรมการ นอกจากนี้ภายในงานสัมมนายังมีการประกวดนางงามจริยธรรม เพื่อค้นหาางงามที่มีคุณค่าคู่ควรกับตำแหน่งางงามจริยธรรม ต่อด้วยการแสดงในองค์ที่ 2 คาสาป ผู้วิจัยได้นำเสนอเรื่องราวความต่างพริ้วทางวิชาการที่เกิดขึ้นจริงในแวดวงวิชาการทางด้านนาฏศิลป์ และจบลงด้วยจุดจบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยมี

แนวคิดการออกแบบบทการแสดงแบบภาพปะติด หรือ คอลลาจ (Collage) ซึ่งเป็นการร้อยเรียงภาพการแสดงแต่ละฉากให้มีความต่อเนื่องกัน ทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในรูปแบบใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ทั้งนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของผู้วิจัยไว้ว่า “สำหรับการออกแบบงานนาฏศิลป์ขึ้นมาชุดหนึ่ง ผู้สร้างงานควรต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์เป็นอันดับแรก และในกระบวนการออกแบบก็ต้องไม่ให้เกิดความรู้สึกต่อผู้ชมในลักษณะที่ว่าเป็นผลงานที่ซ้ำกัอดีต หรือไม่มีสิ่งแปลกใหม่เกิดขึ้น ดังนั้นในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จึงจำเป็นต้องมีการคิดอย่างแยบยล” (นราพงษ์ จรัสศรี, อ้างถึงใน ธรากร จันทนะสาโร, 2557: 84) นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 52 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่งภายหลังจากการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

6) การคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่

ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรคผลงาน คือการคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ดังที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยได้คำนึงถึงความเรียบง่ายในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ตามแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ โดยการนำลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวจากกิจวัตรประจำวันทั่วไปมาใช้ในการสร้างสรรค์ ประกอบกับการออกแบบลีลาและการเคลื่อนไหวร่างกายแบบการทำซ้ำ (Repetitive Movement) โดยมีลีลานาฏศิลป์แบบเรียบง่าย และกระทำซ้ำไปซ้ำมา เพื่อเน้นย้ำในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารและนำเสนอต่อผู้ชม รวมทั้งการออกแบบลีลานาฏศิลป์ด้วยการด้นสด (Improvisation) นอกจากนี้ในด้านการถ่ายทอดสาระสำคัญของเรื่องราวการแสดงที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์นั้น ซึ่งประเด็นจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์นับเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ โดยผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ในด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายก็มุ่งเน้นความเรียบง่าย โดยภาพการแสดงที่ปรากฏตามท้องเรื่องจะเป็นการจัด

สัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์
ตั้งนั้นผู้วิจัยจึงมีการออกแบบเครื่องแต่งกายของนักแสดงให้
มีความสอดคล้อง เหมาะสม และสมจริงอย่างตรงไปตรงมา
ตามบทบาทของนักวิชาการที่ปรากฏอยู่จริงในชีวิตประจำวัน
เป็นต้น

ทั้งนี้ ธีรรงค์ คุ้มมณี ได้สนับสนุนความคิดเรื่องการ
คำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ไว้ว่า “การ
สร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ที่ได้นำแนวคิดของ
นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่มาใช้ จะให้ความสนใจไปกับความ
เรียบง่าย สามารถใช้แนวคิดนี้ได้กับทุกองค์ประกอบของการ
สร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์” (ธีรรงค์ คุ้มมณี,
2559: 144) นอกจากนี้ ธีรรงค์ จันทนะสาโร ได้แสดงความ
คิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของผู้วิจัยไว้ว่า

*นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ปัจจุบันหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะ
เป็นการสร้างงานตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ แม้ว่าผู้
สร้างงานอาจไม่คาดคิดมาก่อนว่าผลงานนั้นจะเข้า
ข่ายงานนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ก็ตาม ส่วนสำคัญ
ของงานนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่คือการแสดง
ความหมาย การเล่าเรื่อง การอธิบายประเด็นที่ผู้สร้างงาน
สนใจอย่างตรงไปตรงมา โดยอาศัยลักษณะสำคัญ
ของแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่ที่ว่าด้วย การเกิดขึ้น
ที่ใดก็ได้ เป็นสิ่งใดก็ได้ และตีความอย่างไรก็ได้ มา
เป็นส่วนประกอบ งานนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ จึง
เป็นเสมือนกับทางออกของนาฏศิลป์ในปัจจุบัน
ผู้ที่มีภูมิความรู้มากพอที่จะจำกัด และกำหนดผลงาน
ของตนให้เป็นงานนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (ธีรรงค์
จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)*

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 49 ให้ความ
คิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่า
ประเด็นเรื่องการคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลัง
สมัยใหม่เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจากการ
สร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัย
นาฏศิลป์

7) การคำนึงถึงศิลปะการละครกับการสร้างสรรค์ งานนาฏศิลป์

การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึง
จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความ
สำคัญของการนำศิลปะการละครมาใช้ในการสร้างสรรค์งาน

นาฏศิลป์ เพื่อให้การแสดงสามารถสื่อสารกับผู้ชมได้ชัดเจน
มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยการผสมผสานระหว่างศาสตร์ทางด้าน
ศิลปะการละครมาผสมผสานกับศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์
ดังปรากฏอย่างเด่นชัดในการออกแบบบทการแสดงโดยการ
ร้อยเรียงเป็นเรื่องราวของการจัดงานสัมมนา ซึ่งผู้วิจัยได้นำ
แรงบันดาลใจมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิด
จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ 10 ประการ จากผลการ
วิจัยเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
ได้แก่ ระบบอาวุโส ระบบพวกพ้อง ผลประโยชน์ส่วนตน
การเกรงกลัวต่ออำนาจที่เหนือกว่า การทำผิดกระบวนการ
การละเมิด การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลเพื่อประโยชน์อันมิชอบ
ในงานวิจัย การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่มีอิทธิพล การใช้พื้นที่
ในงานวิจัยเพื่อทำลายผู้อื่น และการละเว้นหน้าที่ของ
กรรมการ ดังนั้นในการวางโครงสร้างบทการแสดงนั้น ผู้วิจัย
จึงยังคงรักษาความสำคัญของปัจจัยทั้ง 10 ประการดังกล่าว
ไว้เช่นเดิม ประกอบกับยังคงรักษาการวางโครงสร้างบทการแสดง
จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในบรรยากาศของชั้นเรียน
รายวิชาการบริหารจัดการทางศิลปกรรม หลักสูตรศิลปกรรม
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ที่ในช่วงสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอน
ได้มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล ในรูปแบบ
ของการจัดงานสัมมนาทางวิชาการหัวข้อเรื่องจริยธรรม
ทางการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการสร้างความน่าสนใจให้กับ
การแสดง โดยการนำเสนอภาพการแสดงในรูปแบบของ
ศิลปะการละครผ่านการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ใน
บรรยากาศตามท้องเรื่องของการจัดงานสัมมนาทางวิชาการ
แต่ได้เพิ่มเติมบทการแสดงในฉากการประกวดนางงาม
มิสจริยธรรมสอดแทรกเข้าไปด้วย เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบ
บทการแสดงโดยการคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลัง
สมัยใหม่ ที่มีได้มุ่งเน้นเรื่องความกลมกลืนของแต่ละองค์
ประกอบในการแสดงทางด้านนาฏศิลป์แต่อย่างใด ดังที่
นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการ
วิเคราะห์ของผู้วิจัยเกี่ยวกับการออกแบบบทการแสดงใน
ฉากการประกวดนางงามมิสจริยธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
ภาพการแสดงที่ปรากฏไว้ว่า “นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่จะไม่
มุ่งเน้นเรื่องความกลมกลืน ไม่มีอุดมคติ มีสิ่งที่กัดกัน ชัดกัน
หรือไม่เข้ากันเลย ดังนั้นเรื่องการประกวดนางงามกับเรื่อง
จริยธรรมเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีความสอดคล้องหรือสัมพันธ์กัน

ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของนาฏยศิลป์หลังสมัย และการนำเสนอเรื่องของนางงามกับจริยธรรมก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจแปลกใหม่ และหายาก” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2561)

ภาพที่ 1: การประกวดนางงามมิสจริยธรรม
ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย 5 กันยายน พ.ศ. 2561

ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้วิจัยคำนึงถึงคือ บทการแสดงจะต้องครอบคลุมสาระสำคัญของเรื่องอย่างครบถ้วน โดยอาศัยการเล่าเรื่องตามแบบศิลปะการละครที่ผสมผสานผ่านการออกแบบสร้างงานนาฏยศิลป์อย่างลงตัว ในขณะที่ ธรากร จันทนะสาโร ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสร้งงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ เรื่อง การคำนึงถึงศิลปะการละครกับการสร้างสร้งงานนาฏยศิลป์ ไว้ว่า

การใช้ตัวช่วยจากศาสตร์ทางการละครเข้ามาในงานนาฏยศิลป์ มิใช่เรื่องแปลกใหม่ ในวงการนาฏยศิลป์ต่างประเทศก็มีกระบวนการนำเสนอในทำนองนี้เช่นเดียวกัน จุดที่น่าสนใจคือ ผลงานวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้ น่าจะประสบผลสำเร็จ หากมีการผสมผสานทักษะการแสดงหลาย ๆ แบบไว้ด้วยกัน ก็จะทำให้การแสดงดูเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นความสร้างสรรค์ ที่พบได้ไม่บ่อยนักในงานนาฏยศิลป์ (ธรากร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 45 ให้ความสนใจที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าการประเด็นเรื่องการคำนึงถึงศิลปะการละครกับการสร้างสร้งงานนาฏยศิลป์เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจาก

การสร้างสร้งงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ชมสามารถรับรู้และเข้าใจประเด็นเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ที่ผู้วิจัยต้องการจะสื่อสารแก่ผู้ชมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8) การคำนึงถึงสัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์

การสร้างสร้งงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสร้งผลงาน คือ การที่ผู้วิจัยคำนึงถึงการใช้อนุสัญญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์ ทั้งนี้เพราะการสื่อสารสาระสำคัญของการแสดงบางประการนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถสื่อสารผ่านการแสดงโดยตรงได้ เพราะประเด็นการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ อาจจะมีผลกระทบในการพาดพิงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ที่พบว่าปรากฏขึ้นจริงในสังคม ดังที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ในฉากการประกวดนางงามมิสจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้คำนึงถึงข้อควรระวังในการสร้างสร้งผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ชุดนี้ เพื่อมิให้มีการพาดพิงถึงบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นของการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคม โดยการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงในเชิงสัญลักษณ์ให้นางงามผู้เข้าประกวดถือป้ายประท้วงที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ แต่มิได้ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงไปที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของชวิตรา ตันติมาลา ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ในการสร้างสร้งผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ที่สามารถสืบค้นไปจนถึงการกระทำผิดของบุคคลใดได้นั้นต้องพึงระวัง เปรียบเหมือนกับการดูละครที่อ้างอิงชีวิตจริงของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทำให้บุคคลที่ถูกอ้างอิงถึงนั้นได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้นศิลปินผู้สร้างสร้งผลงานต้องระมัดระวัง เพื่อหลีกเลี่ยงการตัดสินหรือการตีตราว่าใครคือผู้ผิด เพราะไม่ใช่สิ่งที่ศิลปินผู้สร้างสร้งผลงานพึงกระทำ ซึ่งอาจมีความเสี่ยงในเรื่องการกระทำผิดกฎหมาย” (ชวิตรา ตันติมาลา, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2561) ในขณะที่ ธรากร จันทนะสาโร ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อนุสัญญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์ไว้ว่า “สัญลักษณ์นั้นต้องผ่านกระบวนการออกแบบและคัดเลือกให้เหมาะสม สัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นควรต้องเป็น

ความหมายซ่อนเร้น” (ธรากร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

ภาพที่ 2: การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ ป้ายประท้วง การกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2561

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบลีลานาฏยศิลป์โดยคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์ ผ่านลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวในเชิงสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ทั้ง 10 ประการ ผ่านการออกแบบสร้างสรรค์ลีลานาฏยศิลป์ที่เป็นท่าหลักได้แก่ ระบบอาวุธ ระบบพวกพ้อง ผลประโยชน์ส่วนตัว การเกรงกลัวต่ออำนาจที่เหนือกว่า การทำผิดกระบวนการ การละเมิด การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลเพื่อประโยชน์อันมิชอบในงานวิจัย การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอิทธิพลการใช้พื้นที่ในงานวิจัยเพื่อทำลายผู้อื่น และการละเว้นหน้าที่ของกรรมการ เป็นต้น

ภาพที่ 3: ตัวอย่างการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่สื่อให้เห็นถึงระบบพวกพ้อง

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2561

ทั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 41 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็น

เรื่องการคำนึงถึงสัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจากการสร้างสรรคงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์โดยมุ่งเน้นการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการใช้สัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์ รวมทั้งการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ที่คำนึงถึงจริยธรรมของศิลปินในการนำเสนอผลงาน ซึ่งควรจะหลีกเลี่ยงผลกระทบของการเล่าเรื่องราวประเด็นการละเมิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏยศิลป์เพื่อมิให้เป็นการละเมิดสิทธิ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

9) การคำนึงถึงทฤษฎีด้านนาฏยศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้หลังจากการสร้างสรรคผลงาน คือ การคำนึงถึงทฤษฎีด้านนาฏยศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้การแสดงมีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผ่านการค้นหารูปแบบการแสดงจากองค์ประกอบในการแสดงทางด้านนาฏยศิลป์ อาทิ การออกแบบแสงเพื่อเพิ่มมิติของภาพการแสดงที่ปรากฏอยู่บนพื้นที่แสดง ตลอดจนการนำทฤษฎีทางด้านดุริยางคศิลป์มาใช้ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานเรื่องการออกแบบเสียง เป็นต้น ทั้งนี้ ธรากร จันทนะสาโร ได้แสดงความคิดเห็นเรื่อง การคำนึงถึงทฤษฎีด้านนาฏยศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ไว้ว่า

เป็นความหลากหลายที่เกิดขึ้นได้กับงานนาฏยศิลป์ เพราะงานนาฏยศิลป์จะต้องอาศัยองค์ประกอบเชิงทฤษฎี หรือแนวคิดจากศาสตร์ใกล้เคียงนั้น จึงทำให้ผลงานนาฏยศิลป์นั้น ๆ มีลักษณะเฉพาะบางอย่าง นาฏยศิลป์ไม่อาจนำเสนอได้ด้วยตัวเอง ก็จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดจากศาสตร์อื่น ๆ มาช่วย ซึ่งการวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้ จะต้องคำนึงเรื่องการผลิตผลงานแนวคิดศาสตร์อื่น ๆ ด้วย ย่อมสร้างปรากฏการณ์ให้กับนาฏยศิลป์ในมิติที่แตกต่างไป และเป็นแนวทางให้การสร้างงานอื่น ๆ ในอนาคตด้วย (ธรากร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

ในขณะที่ ณรงค์ คุ้มมณี ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันไว้ว่า “การนำแนวคิดทางด้านนาฏศิลป์ที่สำคัญมาใช้ จะช่วยในเรื่องของการถ่ายทอดลีลา ดุริยางคศิลป์จะช่วยสร้างความรู้สึกที่เกี่ยวกับการได้ยิน ส่งเสริมให้การแสดงมีความสมจริง และทฤษฎีทัศนศิลป์จะช่วยในเรื่องการจัดวาง การออกแบบฉาก และการเลือกใช้สี เป็นต้น” (ณรงค์ คุ้มมณี, 2559: 143)

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 38 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการค้าหนังถึงทฤษฎีด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

10) การคำนึงถึงการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะ

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบได้ หลังจากการสร้างสร้งผลงาน คือ การคำนึงถึงการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะในการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนประเด็นคุณธรรมจริยธรรมไปด้วยนั้น จะส่งผลให้การสร้างสร้งงานนาฏศิลป์มีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ชุดนี้เป็นปรากฏการณ์ของการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะ โดยสร้างความแปลกใหม่ในเรื่องของประเด็นจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ที่น่าเสนอผลป้จจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ จากงานวิจัยเรื่องจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นประเด็นทางสังคมที่มีผู้คนอีกจำนวนมากไม่น้อยได้รับรู้กันเฉพาะในวงจำกัดเท่านั้น ประกอบกับการสร้างสรรค์การแสดงในประเด็นสำคัญนี้ยังไม่เคยปรากฏที่ใดมาก่อน ทั้งนี้ ธีรกร จันทนะสาโร ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ไว้ว่า “นาฏศิลป์ก็เช่นเดียวกัน ความงดงามที่เกิดขึ้นหาใช่จากองค์ประกอบที่ปรากฏแวตล้อมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นความภาคภูมิใจของบรรพชน ที่ได้ร่วมกันขัดเกลางานนาฏศิลป์ จนสามารถสื่อ ตอบสนอง และให้อะไรไว้เบื้องหลังกับสังคมหรือผู้ชม การทำงานนาฏศิลป์เพื่อนาฏศิลป์ จึงเป็นปรัชญาที่สำคัญ ซึ่งควรปรากฏอยู่ในงานสร้างสร้ง

นาฏศิลป์ทุกผลงาน” (ธีรกร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ชมร้อยละ 31 ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าประเด็นเรื่องการค้าหนังถึงการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะ เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ภายหลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์

อภิปรายผล

แนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการสร้างสร้งใหม่ โดยการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบในการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผ่านการสร้างสร้งเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ของรูปแบบ (Form) และแบบอย่าง (Style) บนพื้นฐานแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ และจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยควรคำนึงถึงแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ ซึ่งมุ่งเน้นถึงประเด็นจริยธรรมทางการวิจัยเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เพราะจริยธรรมทางการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพและคุณค่าของงานวิชาการ ซึ่งนักวิจัยและนักวิชาการต้องตระหนักถึงอยู่เสมอ อันเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนความก้าวหน้าทางวิชาการของศาสตร์ต่าง ๆ รองลงมาคือการคำนึงถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ การคำนึงถึงการแสดงที่สร้างสร้ง เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทางนาฏศิลป์ การคำนึงการสะท้อนสภาพสังคมโดยใช้นาฏศิลป์ การคำนึงถึงความคิดสร้างสร้งในงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ การคำนึงถึงศิลปะการละครกับการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงทฤษฎีด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ รวมทั้งการคำนึงถึงการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นศิลปะเพื่อศิลปะตามลำดับ ทั้งนี้การได้มาซึ่งแนวความคิดหลังการสร้างสร้งผลงานที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ อาทิ แนวคิดเรื่องความคิดสร้างสร้งในการแสดง แนวคิด

การใช้ความหลากหลายของรูปแบบการแสดง แนวคิดการใช้ทฤษฎีทางการสื่อสารการแสดง แนวคิดการใช้สัญลักษณ์เพื่อการสื่อสาร แนวคิดการใช้ทฤษฎีทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ แนวคิดการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม แนวคิดการคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม และแนวคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งพบว่ามีให้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ อาทิ ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ในรูปแบบดุष्ฎินิพนธ์ ของดุष्ฎินิพนธ์หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ดุष्ฎินิพนธ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับอิทธิพลในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์มาจากนราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย นอกจากนี้ในอนาคตศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานอาจมีการนำแนวความคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ดั้งที่ได้กล่าวมาข้างต้น มาบูรณาการในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ชุดอื่น ๆ อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ชวิตรา ตันติมาลา. อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สัมภาษณ์วันที่ 19 มิถุนายน 2561.
- ธรากร จันทนะสาโร. อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2561.
- ธรากร จันทนะสาโร. อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สัมภาษณ์วันที่ 28 ตุลาคม 2561.
- ธรากร จันทนะสาโร. (2557). **นาฏศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุष्ฎินิพนธ์ สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ คุ่มมณี. (2559). **บทอัครจรย: นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจากแนวคิดในวรรณคดีไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุष्ฎินิพนธ์ สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราพงษ์ จรัสศรี. ศาสตราจารย์วิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์วันที่ 3 กันยายน 2561.
- นราพงษ์ จรัสศรี. (2560). **จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์**. กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุนยุทธศาสตร์ ด้านการวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราพงษ์ จรัสศรี. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). **จริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์**. ใน **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 19 (1) : 65-71.
- ประทีป ฉัตรสุมางค์; ภักธีรยา กิจเจริญ และดรุณี ภู่อ่าว. (2559). **จริยธรรมในวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัย**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>.

ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่มีความแปลกใหม่ มีความหายาก และไม่เคยปรากฏมาก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอแนวความคิดหลังที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงจริยธรรมในประเด็นอื่น ๆ ตลอดจนเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต
2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเพิ่มตำราหรือเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการวิจัยนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยค้นพบว่าจะไม่เคยปรากฏมาก่อน ทั้งนี้ผู้ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และผู้สนใจทั่วไปจะมีแหล่งค้นคว้าทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมทางการวิจัยเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งเป็นผลดีต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามระเบียบวิธีวิจัย